

12 FEBRUARI 2017 – ZESDE ZONDAG DOOR HET JAAR

EERSTE LEZING

WIJSHEID VAN JEZUS SIRACH 15, 15-20

Wanneer gij wilt, kunt gij de geboden onderhouden, en het is ook verstandig te doen wat de Heer behaagt. Hij heeft vuur en water voor u neergezet: gij kunt uw hand uitstrekken naar wat ge verkiest. Vóór de mensen liggen het leven en de dood, en wat een mens behaagt, wordt hem gegeven. Want groot is de wijsheid van de Heer, zijn macht is geweldig en Hij ziet alles. Zijn ogen zijn gericht op wie Hem vrezen en iedere daad van de mens is Hem bekend. Hij heeft niemand bevolen te zondigen en aan niemand verlof gegeven om kwaad te doen.

TWEDE LEZING

EERSTE BRIEF AAN DE KORINTIERS 2, 6-10

Broeders en zusters,

Wij spreken onder de volmaakten over wijsheid, maar dat is niet de wijsheid van deze wereld of van de machten die deze wereld beheersen, waarvan de ondergang trouwens op handen is.

Wij verkondigen een goddelijke wijsheid die verborgen was, het geheime plan, door God van alle eeuwigheid ontworpen en bestemd voor onze verheerlijking. Geen van de machthebbers van deze wereld heeft ervan geweten. Als zij ervan geweten hadden, zouden zij de Heer der heerlijkheid niet gekruisigd hebben.

Dit zijn de dingen waarvan de Schrift zegt: „Geen oog heeft ze gezien, geen oor heeft ze gehoord, geen mens kan het zich voorstellen, al wat God bereid heeft voor die Hem liefhebben.”

Maar aan ons heeft God het geopenbaard door de Geest, want de Geest van God doorgrondt alles, zelfs de diepste geheimen van God.

EVANGELIE

MATTEUS 5, 17-37

In die tijd zei Jezus tot zijn leerlingen:

„Denkt niet dat Ik gekomen ben om Wet of Profeten op te heffen. Ik ben niet gekomen om op te heffen, maar om de vervulling te brengen. Want voorwaar, Ik zeg u: Eerder nog zullen hemel en aarde vergaan, dan dat één jota of haaltje vergaat uit de Wet, voordat alles geschied is.”

„Wie dus een van die voorschriften, zelfs het geringste, opheft en zo de mensen leert, zal de geringste geacht worden in het Rijk der hemelen, maar wie ze onderhoudt en leert zal groot geacht worden in het Rijk der hemelen.”

Ik zeg u: Als uw gerechtigheid die van de Schriftgeleerden en Farizeeën niet overtreft, zult gij zeker niet binnengaan in het Rijk der hemelen.”

„Gij hebt gehoord dat tot onze voorouders is gezegd: ‘Gij zult niet doden. Wie doodt zal strafbaar zijn voor het gerecht.’ Maar Ik zeg u: Al wie vertoerd is op zijn broeder, zal strafbaar zijn voor het gerecht. En wie tot zijn broeder zegt: ‘raka’, zal strafbaar zijn voor het Sanhedrin; en wie zegt: ‘dwaas’, zal strafbaar zijn met het vuur van de hel.”

„Als gij uw gave komt brengen naar het altaar en daar schiet u te binnen dat uw broeder iets tegen u heeft, laat dan uw gave voor het altaar achter, ga u eerst met uw broeder verzoenen en kom dan terug om uw gave aan te bieden.”

„Haast u het eens te worden met uw tegenpartij, zolang ge nog met hem onderweg zijt; anders zou uw tegenpartij u wel eens aan de rechter kunnen overleveren, en de rechter u aan de gerechtsdienaar, en zoudt gij in de gevangenis worden geworpen. Voorwaar, Ik zeg u: Ge zult daar niet uitkomen, voordat ge tot de laatste penning hebt betaald.”

„Gij hebt gehoord dat er gezegd is: ‘Gij zult geen echtbreuk plegen.’ Maar Ik zeg u: Al wie naar een vrouw kijkt om haar te begeren, heeft in zijn hart al echtbreuk met haar gepleegd.”

„Indien uw rechteroog u tot zonde dreigt te brengen, ruk het uit en werp het van u weg; want het is beter voor u, dat één van uw lichaamsdelen verloren gaat dan dat heel uw lichaam in de hel wordt geworpen. En als uw rechterhand u tot zonde dreigt te brengen, hak ze af en werp ze van u weg; want het is beter voor u, dat één van uw lichaamsdelen verloren gaat dan dat heel uw lichaam in de hel terecht komt.”

„Ook is er gezegd: ‘Wie zijn vrouw verstoot, moet haar een scheidingsbrief geven.’ Maar Ik zeg u: Wie zijn vrouw verstoot, behalve in geval van ontucht, brengt haar ertoe echtbreukster te worden; en wie een verstoten vrouw huwt, begaat echtbreuk.”

„Eveneens hebt gij gehoord, dat tot onze voorouders gezegd is: ‘Gij zult geen valse eed doen, maar gij zult voor de Heer uw eden houden.’ Maar Ik zeg u in het geheel niet te zweren; noch bij de hemel, want dat is de troon van God; noch bij de aarde, want dat is zijn voetbank; noch bij Jeruzalem, want dat is de stad van de grote Koning. Ook bij uw hoofd moet gij niet zweren, want gij kunt niet één haar wit of zwart maken.”

„Maar uw ja moet ja zijn en uw neen, neen; en wat daar nog bij komt, is uit den boze.”

Schriftlezingen

© Katholieke Bijbelstichting
Breda, www.bijbel.net

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN A-JAAR

— Luc DEVISSCHER —

Mag het iets meer zijn?

EVANGELIE • Joden houden van heldere regels en voorschriften, zeker als die teruggaan op Mozes. De Wet van Mozes is hoe dan ook verheven boven alle twijfel. Ook Jezus houdt vast aan de Wet en de profeten, weliswaar op een wijze die danig verschilt van hoe sommige schriftgeleerden en farizeeën ermee omgingen. In zijn toespraak op de berg laat Jezus een godslamp schijnen over die wetten. Vanuit God gaat Hij op zoek naar de diepste bedoeling ervan. Daarom gaat Hij de berg op, om als een nieuwe Mozes duidelijk te maken wat God van de mensen vraagt.

De kerngedachte: gerechtigheid en koninkrijk van de hemel zijn op elkaar betrokken zoals de weg naar het doel. Alleen een overtreffende gerechtigheid geeft toegang tot het koninkrijk. Wie ondermaats blijft, komt er niet in. Het mag dus gerust een maatje meer zijn, die gerechtigheid.

Aan de hand van drie exempels (volgende zondag volgen er nog twee) maakt Jezus de hemelse gerechtigheid concreet: „U zult niet doden. U zult geen echtbreuk plegen. U zult uw eed niet breken.” Jezus vindt niets uit. Het is allemaal al eerder gezegd, tot de voorouders die eertijds verweid werden rond de berg van Mozes.

We lichten het eerste voorbeeld er uit: *niet doden*. Trapt Jezus hier geen open deur in? Iedereen is het daarover toch eens? Toch, zo eenvoudig is het niet. Hoe wel niet doden aanvaard mag zijn als algemeen ethisch principe, is de toepassing ervan niet altijd even eenvoudig. In zijn essay *Waardigheid is kwetsbaar* legt de Duitse schrijver en strafadvocaat Ferdinand von Schirach zout op de wonde. Bijvoorbeeld: na de moord op Osama Bin Laden op bevel van de president van de Verenigde Staten zegt diezelfde president dat „het recht zijn beloop heeft gekregen”. Is dat echter wel zo? Mag één enkele man of een regering beslissen wie leeft en wie sterft? Kan het dat één instantie aanklager, verdediger en rechter tegelijk is? En is die liquidatie uiteindelijk geen wraakgericht handelen? Of wat doen in het geval van een gekaapt vliegtuig met 164 mensen aan boord dat de kaper wil laten neerstorten op de drukke Potsdammer Platz in Berlijn? Het vliegtuig neerhalen of niet? Is de keuze enkel een kwestie van getallen of speelt er meer?

In 1884 zonk ver weg van de kusten een Engels vrachtschip. Vier bemanningsleden redden zich met een sloep, onder wie een magere scheepsjongen van zeventien. Achttien dagen later besluiten de drie anderen de jongen op te eten om zichzelf te redden. Hij was toch ziek en zou toch sterven. Bovendien was hij nog weeskind ook. Na hun redding toont de publieke opinie begrip voor de zeelui. Niettemin komt het tot een proces. Het vonnis van de rechter is veelzeggend: „Hoe moet de waarde van levens vergeleken worden? Hier werd het zwakste gekozen. Was het beter hem te doden dan één van de volwassen mannen? Het antwoord moet luiden: neen.” De rechter veroordeelde de zeelui wegens moord, maar stelde tegelijk ook gratie voor. Die werd zes maanden later ook verkregen.

Die kwesties tonen dat de wet van Mozes in haar eenvoud tegelijk complex is. Dat geldt evenzeer voor de andere exempels. Of om het met de woorden van de Engelse rechter te zeggen: „We worden er vaak toe gedwongen standaarden op te stellen waaraan we ons zelf niet kunnen houden en regels vast te leggen waaraan we niet zelf kunnen voldoen. Het is onnodig op het verschrikkelijke gevaar te wijzen dat het opgeven van die grondbeginselen betekent.”

EERSTE LEZING • De wijze Jezus Sirach houdt ons voor dat het verstandig is datgene te doen wat de Heer behaagt. Toch blijven we vrij in onze keuze, ook in die om te zondigen. Wat dat laatste betreft: liever niet.

LEZING UIT PAULUS • Paulus houdt de Korintiërs een geheim plan voor. Een plan ontworpen door God en bedoeld voor onze verheerlijking. Het strookt niet met de wijsheid van deze wereld of met die van wereldlijke machten. Machthebbers hebben zelfs geen benul van dat goddelijk plan, anders hadden ze Christus niet gekruisigd.

Hoe komen we iets te weten van dat plan? Paulus verwijst naar de Geest. De Geest is voor Paulus een kracht die alles doorgrondt, zelfs de diepste geheimen van God. Die Geest moeten we hebben. Die Geest moeten we ons eigen maken.

• De commentaren op de Schriftlezingen zijn op Twitter te volgen via @DevisscherLuc
• Reacties welkom via luc.devisscher@ccv.be